

ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ PHẪU THUẬT CĂNG CƠ VÒNG MI, CẮT DA THỪA PHỐI HỢP TẠO NẾP MÍ TRONG ĐIỀU TRỊ THỪA DA MI TRÊN GÓC NGOÀI MỨC ĐỘ TRUNG BÌNH VÀ NẶNG

Nguyễn Thị Mai Hương¹, Thái Duy Quang², Phạm Trọng Văn²,
Phan Thị Thảo², Nguyễn Thị Thu Hiền³

TÓM TẮT

Mục tiêu: Nghiên cứu này được thực hiện nhằm đánh giá kết quả của kỹ thuật căng cơ vòng mi, cắt da thừa phối hợp tạo nếp mí để điều trị các trường hợp thừa da mi trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng. Phẫu thuật được thực hiện tại Khoa Tạo hình thẩm mỹ mắt và vùng mặt Bệnh viện Mắt Trung ương từ tháng 8 năm 2025 đến tháng 3 năm 2026.

Đối tượng và phương pháp nghiên cứu: Nghiên cứu can thiệp mô tả không đối chứng trên nhóm bệnh nhân được chẩn đoán thừa da mi trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng dựa trên phân loại thừa da mi trên của Jacobs (2014). Cỡ mẫu là 20 mắt (10 bệnh nhân).

Kết quả: Tỷ lệ nam : nữ là 1:4, tuổi trung bình của nhóm bệnh nhân nghiên cứu là 56,5 tuổi, trong đó 60% bệnh nhân ở nhóm tuổi 40 - 60 tuổi. 80% bệnh nhân có thừa da mi trên mức độ trung bình và 20% bệnh nhân có thừa da mi trên mức độ nặng. 30% bệnh nhân có nếp nhăn động và 70% bệnh nhân có nếp nhăn hỗn hợp. 80% bệnh nhân có chiều cao nếp mí < 3mm trong khi 30% bệnh nhân có nếp mí từ 3 - 6 mm. Sau phẫu thuật, 90% bệnh nhân đạt kết quả thành công. Tình trạng thừa da mi trên đặc biệt là góc ngoài cải thiện rõ rệt sau phẫu thuật.

Kết luận: Phẫu thuật căng cơ vòng mi, cắt da dư phối hợp tạo nếp mí là một phương pháp hiệu quả trong trẻ hoá vùng mi trên đặc biệt là với những bệnh nhân thừa da mi trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng.

Từ khoá: thừa da mi trên, căng cơ vòng mi, nếp mí

SUMMARY

EVALUATION OF OUTCOMES OF ORBICULARIS OCULI MUSCLE TIGHTENING COMBINED WITH UPPER EYELID SKIN EXCISION AND CREASE FORMATION IN THE TREATMENT OF MODERATE TO SEVERE LATERAL UPPER EYELID DERMATOCHALASIS

Objective: This study aimed to evaluate the outcomes of orbicularis oculi muscle tightening combined with upper eyelid skin excision and crease formation in the management of moderate to severe lateral upper eyelid dermatochalasis. The procedures were performed at the Department of Oculoplastic and Facial Aesthetic Surgery, Vietnam National Eye Hospital, from August 2025 to March 2026.

¹Trường Đại học Y – Dược Thái Nguyên

²Trường Đại học Y Hà Nội

³Bệnh viện Mắt Trung ương

Chịu trách nhiệm chính: Nguyễn Thị Mai Hương

Email: nguyennmai.huong1308@gmail.com

Mã bài: N480

Ngày nhận bài: 31/3/2026

Ngày phản biện khoa học: 30/3/2026

Ngày duyệt bài: 1/5/2026

Subjects and Methods: This was an uncontrolled interventional descriptive study conducted on patients diagnosed with moderate to severe lateral upper eyelid dermatochalasis, based on the classification proposed by Jacobs (2014). Sample size: 20 eyes (10 patients).

Results: The male-to-female ratio was 1:4, with a mean age of 56.5 years; 60% of patients were in the 40–60 age group. Moderate dermatochalasis accounted for 80% of cases, while 20% were classified as severe. Dynamic wrinkles were observed in 30% of patients, whereas 70% presented with mixed-type wrinkles. A total of 80% of patients had an upper eyelid crease height of less than 3 mm, while 30% had a crease height ranging from 3 to 6 mm. Postoperatively, 90% of patients achieved successful outcomes. A marked improvement in upper eyelid dermatochalasis, particularly in the lateral region, was observed following surgery.

Conclusion: Orbicularis oculi muscle tightening combined with upper eyelid skin excision and crease formation is an effective surgical approach for upper eyelid rejuvenation, especially in patients with moderate to severe lateral dermatochalasis.

Keywords: dermatochalasis, orbicularis oculi tightening, eyelid crease formation

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đôi mắt có vai trò vô cùng quan trọng trong thẩm mỹ vùng mặt do khả năng biểu lộ cảm xúc cũng như sự hài hoà trên khuôn mặt. Tuy nhiên, vùng mắt lại là vị trí xuất hiện lão hoá sớm nhất trên khuôn mặt, đặc biệt là mi trên. Tình trạng da chùng nhão, nếp nhăn, sụp mí, thoát vị mỡ và chảy xệ da vùng phía ngoài, làm mất đi nét rõ ràng của nếp gấp mí mắt là những biểu hiện thường gặp của lão hoá vùng mi trên. Thừa da mi trên góc ngoài là tình trạng phần da ở phía ngoài của mí mắt trên sa trễ xuống phía dưới gây ảnh hưởng đến chức năng và thẩm mỹ của người bệnh. Thừa da mi trên góc ngoài đặc biệt là mức độ nặng sẽ gây cản trở thị trường phía trên và phía ngoài, bệnh nhân thường phải cố gắng mở mắt to hoặc rướn trán để nâng cung mày giúp khắc phục tình trạng che khuất thị trường phía trên, từ đó dẫn đến nếp nhăn trán và nhức đầu vùng trán – thái dương.

Trong những năm gần đây tại Việt Nam, phẫu thuật cắt da mi thừa mi trên là một phẫu thuật rất phổ biến để điều trị tình trạng thừa da mi trên, tuy nhiên trong một số trường hợp, đặc biệt là thừa da mi trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng, nếp nhăn vùng đuôi mắt nhiều hoặc những trường hợp cung lông mày ngắn mà bệnh nhân muốn cải thiện trong

một phẫu thuật thì phẫu thuật cắt da mi thừa đơn thuần là không đủ. Vì vậy cần kết hợp phẫu thuật căng cơ vòng mi, cắt da mi thừa và tạo nếp mí nhằm đem lại kết quả tốt nhất về mặt chức năng cũng như thẩm mỹ cho người bệnh. Năm 2021, tác giả Nguyễn Duy Bích đã đưa ra hiệu quả của phương pháp cắt da theo đường dưới cung mày trong điều trị sa da mi là 92,9%. Tại Bệnh viện Mắt Trung ương cũng đã thực hiện nhiều ca phẫu thuật cắt da mi thừa đơn thuần, cắt da mi thừa cùng một phần cơ vòng mi tuy nhiên chưa có nghiên cứu nào đánh giá hiệu quả phối hợp của phẫu thuật căng cơ vòng mi, cắt da mi thừa và tạo nếp mí. Vì vậy, chúng tôi thực hiện nghiên cứu: “Đánh giá kết quả phẫu thuật căng cơ vòng mi, cắt da thừa phối hợp tạo nếp mí trong điều trị thừa da mi trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng” với hai mục tiêu:

Đánh giá đặc điểm nhóm bệnh nhân nghiên cứu.

Đánh giá kết quả phẫu thuật căng cơ vòng mi, cắt da thừa phối hợp tạo nếp mí trong điều trị thừa da mi trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng.

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Đối tượng nghiên cứu. Nghiên cứu được thực hiện trên những bệnh nhân được chẩn đoán thừa da mi trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng dựa trên phân loại thừa da mi trên của Jacobs (2014) được phẫu thuật căng cơ vòng mi, cắt da thừa phối hợp tạo nếp mí tại Bệnh viện Mắt Trung Ương từ tháng 8 năm 2025 đến tháng 3 năm 2026.

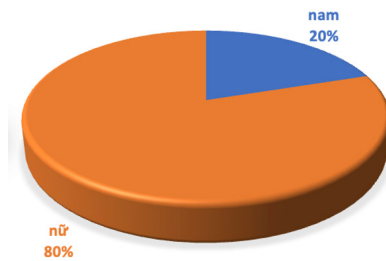
Phương pháp nghiên cứu. Nghiên cứu mô tả, can thiệp không đối chứng được lấy mẫu bằng phương pháp chọn mẫu thuận tiện. Cỡ mẫu là 20 mắt (10 bệnh nhân).

Các chỉ số và biến số nghiên cứu. Kết quả nghiên cứu được đánh giá dựa trên các chỉ số: chênh lệch MRD1, chiều cao nếp mí, chênh lệch chiều cao nếp mí, nếp nhăn đuôi mắt, tình trạng sụp mí, lượng da mi thừa còn lại, mức độ hài lòng của bệnh nhân.

III. KẾT QUẢ VÀ BÀN LUẬN

Đặc điểm nhóm bệnh nhân nghiên cứu

Đặc điểm về tuổi và giới. Trong nghiên cứu có 8 bệnh nhân nữ và 2 bệnh nhân nam với độ tuổi trung bình là 56,5 tuổi. Tỷ lệ nam : nữ là 1:4. Qua đó có thể thấy mặc dù thừa da mi trên xảy ra ở cả nam và nữ nhưng nam giới ít quan tâm hơn với những ảnh hưởng về thẩm mỹ này so với nữ giới. Đối tượng nam giới lựa chọn phẫu thuật thường do thừa da mi trên nhiều gây cản trở thị trường, đặc biệt là khi nhìn lên trên.

Biểu đồ 1. Biểu đồ bệnh nhân theo giới

Có 60% bệnh nhân nằm trong nhóm tuổi 40 - 60 tuổi. Đây là nhóm tuổi trong độ tuổi lao động nên có nhu cầu cao về mặt thẩm mỹ cũng như có điều kiện kinh tế để thực hiện phẫu thuật có giá thành tương đối đắt đỏ này.

Đặc điểm hình thể mi trên.

a. Mức độ thừa da mi. Thừa da mi trên là một thuật ngữ mô tả tình trạng dư thừa tổ chức mô ở mi trên bao gồm: Da, mỡ, cân và cơ. Các tổ chức này bị mất tính đàn hồi do sự lão hoá theo tuổi và tác động của các yếu tố ngoại cảnh. Sự lão hoá da mi trên xảy ra sớm hơn và rõ rệt hơn tại các vùng da khác trên cơ thể vì da mi trên là một trong những vùng da mỏng nhất trên cơ thể. Sự thay đổi của các tổ chức này không chỉ ảnh hưởng đến chức năng thị giác mà còn gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến thẩm mỹ của bệnh nhân. Lão hoá vùng mi trên bao gồm nhiều thay đổi cấu trúc như da mất đàn hồi, tổ chức dưới da trở nên lỏng lẻo và mất sự liên kết vững chắc với cơ vòng mi bên dưới. Đồng thời, đệm mỡ ổ mắt có thể thoái vị ra phía trước thông qua vách hốc mắt suy yếu. Các thay đổi này phối hợp dẫn đến tình trạng da mi sa trễ, trùn xuống và che phủ nếp gấp mi tự nhiên. Trong nghiên cứu này có 80% bệnh nhân có thừa da mi trên mức độ trung bình và 20% bệnh nhân có thừa da mi trên mức độ nặng theo phân loại thừa da mi trên của Jacobs (2014).

b. Nếp nhăn đuôi mắt. Các nếp nhăn trên khuôn mặt thường hình thành tại những vùng da có cử động lặp đi lặp lại do hoạt động của các cơ biểu cảm. Mức độ xuất hiện nếp nhăn có liên quan mật thiết đến tần suất và biên độ vận động của các vùng cơ mặt. Thừa da mi trên cũng có thể gây ra tình trạng nếp nhăn đuôi mắt ở các mức độ khác nhau. Giai đoạn đầu, các nếp nhăn xuất hiện dưới dạng nếp nhăn động, hình thành khi cơ vòng mi co hoạt động, điển hình trong các biểu hiện như cười hoặc khóc. Theo thời gian, do sự lặp lại thường xuyên của các nếp nhăn động kết hợp với quá trình suy giảm cấu trúc mô nâng đỡ dưới da tại vùng tương ứng, các nếp nhăn này dần tiến triển thành nếp nhăn tĩnh, tồn tại ngay cả khi cơ không còn hoạt động. Trong nghiên cứu này, có 30% bệnh nhân có nếp nhăn động và 70% bệnh nhân có nếp nhăn hỗn hợp.

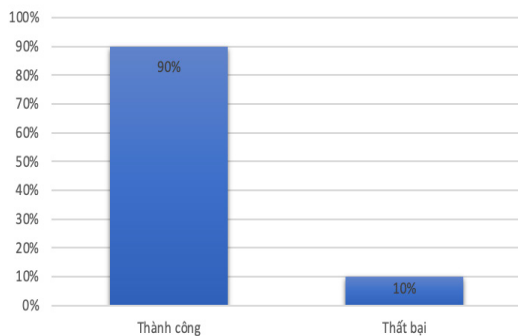
c. **Chiều cao nếp mí.** Nghiên cứu đã đưa ra kết quả 80% bệnh nhân có chiều cao nếp mí < 3mm và 30% bệnh nhân có nếp mí từ 3 – 6 mm. Trong quá trình lão hóa vùng mí trên, ngoài tình trạng thừa và sa trễ da mí, còn thường gặp sự biến đổi của nếp mí, bao gồm mất nếp mí hoặc bất đối xứng giữa hai bên. Tình trạng này gây ảnh hưởng lớn đến thẩm mỹ, do đó thông qua đường cắt da thừa mí trên có thể đồng thời tái tạo và định hình lại nếp mí, góp phần cải thiện hình thái mí trên và nâng cao hiệu quả thẩm mỹ cho người bệnh.

Đánh giá kết quả sau phẫu thuật

Mức độ hài lòng của bệnh nhân. Đánh giá kết quả sau phẫu thuật có 80% bệnh nhân rất hài lòng với kết quả phẫu thuật và 20% hài lòng với kết quả phẫu thuật. Kết quả này có được bởi kỹ thuật căng cơ vòng mí, cắt da thừa phối hợp tạo nếp mí vừa giúp giải quyết được tình trạng thừa da mí trên đặc biệt là thừa da mí trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng, vừa tạo được nếp mí, do đó không chỉ cải thiện về mặt chức năng mà còn cải thiện về mặt thẩm mỹ cho người bệnh.

Kết quả phẫu thuật chung. Theo dõi thời điểm 3 tháng sau phẫu thuật có 70% bệnh nhân đạt kết quả tốt, 20% bệnh nhân đạt kết quả trung bình và 10% bệnh nhân kết quả phẫu thuật kém. Kết quả kém là do bệnh nhân có u mỡ vàng lớn ở một bên mí mắt kèm theo cơ địa sẹo lồi, cứng, vì vậy bệnh nhân này có kết quả phẫu thuật không đạt.

Kết quả phẫu thuật

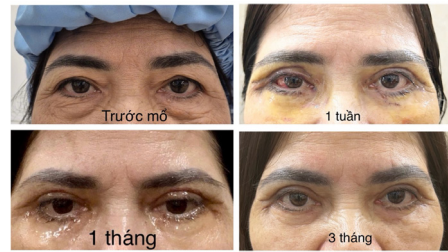

Biểu đồ 2. Biểu đồ kết quả phẫu thuật

Tại các thời điểm theo dõi 1 tuần, 1 tháng và 3 tháng sau mổ, kết quả phẫu thuật đều có 90% bệnh nhân đạt kết quả thành công và 10% bệnh nhân đạt kết quả thất bại sau phẫu thuật. Bệnh nhân có kết quả phẫu thuật thất bại là do nguyên nhân về mặt thẩm mỹ tuy nhiên chức năng tốt vì vậy bệnh nhân không có nhu cầu phẫu thuật lại.

Hình 1. Bệnh nhân Nam, 55 tuổi, trước và sau phẫu thuật 1 tuần, 1 tháng, 3 tháng

Hình 2. Bệnh nhân Nữ, 61 tuổi, trước và sau phẫu thuật 1 tuần, 1 tháng, 3 tháng

IV. KẾT LUẬN

Phẫu thuật căng cơ vòng mí, cắt da thừa phối hợp tạo nếp mí là một phẫu thuật kết hợp của nhiều kỹ thuật nhằm giải quyết tình trạng thừa da mí trên, đặc biệt là thừa da mí trên góc ngoài mức độ trung bình và nặng mà các phẫu thuật đơn thuần không thể giải quyết triệt để. Phẫu thuật này không những cải thiện về mặt chức năng mà còn nâng cao về mặt thẩm mỹ cho người bệnh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. **Jacobs LC, Liu F, Bleyen I, et al.** Intrinsic and extrinsic risk factors for sagging eyelids. *JAMA Dermatol.* 2014;150(8):836-843.
2. **Nguyễn Duy Bích.** Đánh giá kết quả phẫu thuật điều trị sa da mí bằng phương pháp cắt da theo đường dưới cung mày. Luận văn thạc sỹ Y học, Đại học Y Hà Nội, 2021.
3. **Boonipat T, Abu-Ghname A, Lin J, Garcia-Gonzalo E, Bite U, Stotland MA.** Impact of Surgical Rejuvenation on Visual Processing and Character Attribution of Periorbital Aging. *Plast Reconstr Surg.* 2022;150(3):539-548.
4. **Thomas CB, Pérez-Guisado J.** A new approach: resection and suture of orbicularis oculi muscle to define the upper eyelid fold and correct asymmetries. *Aesthetic Plast Surg.* 2013;37(1):46-50.
5. **Greco M, Vitagliano T, Fiorillo MA, Greto Ciriaco A.** A New Technique of Upper Eyelid Blepharoplasty Using the Orbicularis Muscle Flap. *Aesthetic Plast Surg.* 2012;36(1):18-22.